

тільки у царині універсальних і унікальних явищ народної традиційної культури, а й з огляду на нову наукову парадигму, що належить до конструктивного напрямку сучасної науки, орієнтованого на інтеграцію і синтез парадигм наукового знання. У **перспективі** подальшого дослідження – орієнтоване на цілісне бачення явищ вивчення динаміки становлення, функціонування й розвитку інших людиномірних систем, пояснення глибинних причин і механізмів їх еволюції.

Література

Вольф Е.М. Функциональная семантика оценки. Изд. 2-е, доп. – М.: Едиториал УРССС, 2002. – 280 с. Гусев С.С., Тульчинский Г.Л. Проблема понимания в философии: Философско-гносеологический анализ. – М.: Политиздат, 1985. – 192 с. Князева Е.Н. Одиссея научного разума. Синергетическое видение научного прогресса. – М.: ИФРАН, 1995. – 228с. Князева Е.Н., Курдюмов С.П. Законы эволюции и самоорганизации сложных систем. – М.: Наука, 1994. – 236 с. Князева Е.Н., Курдюмов С.П. Интуиция как самодостраивание // Вопр. философии. – 1994а. – № 2. – С. 110 – 122. Князева Е.Н., Курдюмов С.П. Антропный принцип в синергетике // Вопр. философии. – 1997. – № 3. – С. 62 – 79. Малинецкий Г.Г. Синергетика. Король умер. Да здравствует король! Синергетика. Труды семинара. – Выпуск 1. – М.: МГУ, 1998. – С. 52-69. Моисеев Н.Н. Расставание с простотой. – М.: Аграф, 1998. – 226 с. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса: Новый диалог человека с природой. – М.: Прогресс, 1986. – 432 с. Пригожин И. Философия нестабильности // Вопр. философии. – 1991. – № 6. – С. 46 – 52. ФС: Философский словарь / Под ред. И. Т. Фролова. – Изд. 6-е, перераб. и доп. – М.: Политиздат, 1991. – 560 с. Яблонский А.И. Методологические вопросы анализа сложных систем // Системные исследования. Методологические проблемы: Ежегодник, 1984/ Ред. кол.: Д. М. Гвишиани (гл. ред.) и др. – М.: Наука, 1984. – С. 52 – 65.

КАЛИБЕРДА О.О.

(Запорізький національний університет)

ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ЛІНГВАЛЬНЕ ЗНАННЯ VS. ЕНЦИКЛОПЕДИЧНЕ ЗНАННЯ

У статті розглядаються теоретичні підходи до презентації лінгвальної та енциклопедичної інформації в тлумачному словнику. Показано, що всебічна характеристика лексичної одиниці в словнику може бути досягнута тільки при фіксації обох типів інформації.

Ключові слова: лінгвальна інформація, енциклопедична інформація, фонові знання, реалія, енциклопедизація.

Калиберда О.А. Толковый словарь английского языка: лингвальное знание vs. энциклопедическое знание. В статье рассматриваются теоретические подходы к презентации лингвальной и энциклопедической информации в толковом словаре. Показано, что всесторонняя характеристика лексической единицы в словаре может быть достигнута только при фиксации обоих типов информации.

Ключевые слова: лингвальная информация, энциклопедическая информация, фоновые знания, реалия, энциклопедизация.

Kaliberda O.A. A General Dictionary of the English Language: Linguistic Knowledge vs. Encyclopaedic Knowledge. This article focuses on theoretical approaches to presentation of linguistic and encyclopaedic information in a general dictionary. It is demonstrated that comprehensive description of a word in a dictionary can be attained only by fixation of both types of information.

Key words: linguistic information, encyclopaedic information, background knowledge, reality, encyclopaedisation.

У всіх культурах з розвиненою писемністю сховищем для кодифікації, збереження та трансляції знання в часі та просторі завжди виступають енциклопедії та словники, які прагнуть акумулювати та описати фактичне та лінгвістичне знання певного суспільства. В теоретичній лексикографії лінгвістична лексикографія протиставляється енциклопедичній, але на практиці це положення досить часто порушується. Отже, **мета** цієї статті полягає у вивченні питань теорії та виявленні основних тенденцій енциклопедизації англійських тлумачних словників. У відповідності до поставленої мети вирішуються наступні **завдання**: визначити місце енциклопедичних та тлумачних словників в лексикографічній парадигмі та виявити підходи до фіксації лінгвальної та екстралінгвальної інформації в тлумачному словнику англійської мови. **Об'єктом** дослідження являється англійська лінгвістична лексикографічна парадигма. **Предметом** дослідження виступають словникові статті тлумачних словників англійської мови, які виходячи з відбору реєстрових одиниць та принципів конструювання дефініцій знаходяться у площинах перетинання з енциклопедичною лексикографією.

Дебати лінгвістів стосовно теоретичної різниці між словником та енциклопедією проводяться, як частина дискусії з приводу того, чи можливо розрізнити семантику, прагматику та дейксис. Семантика – це відношення між знаками та їх значеннями. Прагматика полягає у відношенні знаків до інтерпретатора [Селіванова 2006, с. 484], тобто між знаками та тими, хто ними користується, отже, вона має відношення до загального нелінгвального контексту, і таким чином до світу в цілому та людини. Тому інтенція тлумачного словника – це розкриття семантики та прагматики лексичної одиниці, а енциклопедії – це розкриття дейктичного змісту лексичної одиниці.

Семантика оперує лінгвістичним знанням, а прагматика відбиває екстралінгвальні знання носіїв мови та їх комунікативну взаємодію. Дихотомія розподілу загального знання на лінгвістичне (лексичне)

та нелінгвістичне (енциклопедичне) розглядається дослідниками у двох напрямках. Деякі з них виступають за чітке розділення цих двох сфер згідно з типами словників. Так В. Раскін говорить про те, що лінгвістичне знання визначається як знання носія мови в силу його знання мови і воно може містити поінформованість о значеннях слів та способах їх сполучуваності. Енциклопедичне знання, з іншого боку, визначається як те, що носій мови знає про світ, в якому він існує і це не входить до його лінгвістичного знання [Raskin 1985, с. 92]. Тому ці два типи інформації повинні бути розділені. Дж. Лакофф також вказує на різницю між словником та енциклопедією, а саме на різницю між дефініційним та енциклопедичним знанням про слова [Lakoff 1987, с. 172]. Словник відрізняється від енциклопедії тим, що повідомляє інформацію про значення лексем, а не інформацію про їх референт. В словниковій статті зазначаються формальні та морфосинтаксичні характеристики лексичної одиниці, а не інформація про історію її відношень з об'єктом дійсності. Отже, словник містить лексикографічну інформацію про ім'я в мові, а енциклопедія – інформацію про носіїв імен.

Кожен словник включає семантичну інформацію про слово, яка вважається виключно лінгвістичною за своєю природою і репрезентує тільки частину знання мовця про світ. Повністю людське знання про світ розкривається тільки в енциклопедії, яка знаходиться, як припускається, осторонь лінгвістичної системи в цілому. Вважається, що словникова інформація концептуальна, тобто абстрактна, а енциклопедична інформація перцепційна, тобто відноситься до сприйняття. Д.А. Круз інтерпретує енциклопедичне знання як все, що представлено в концептуальній сукупності. Словникова інформація – це інформація, що притаманна словам. Слова та концепти існують в близьких та взаємозалежних стосунках, але більш зручно розглядати слова з точки зору їх семантичних властивостей, а не тих же властивостей, що й у концептів асоційованих з ними. Але, так як слово знаходиться в тісному зв'язку з концептом, то головна його функція зводиться до активізації асоційованого з ним концепту [Cruse 1990, с. 395-396]. Таким чином, головна частина інформації словникової статті вказує на те з яким концептом асоціюється слово. Отже, призначення словника – ідентифікувати концепт, а не докладно його визначати.

В лінгвістичному словнику опис сфокусовано на лексичній одиниці мови та її лінгвістичних характеристиках (синтаксична категорія, вимова, флективна морфологія, значення). В енциклопедіях інформація також іноді містить лінгвістичні характеристики слів, хоча, більша частина інформації йде набагато далі. В енциклопедіях лема функціонує як індекс-термін або заголовок до цілої галузі знань. Енциклопедична стаття зазвичай передбачає опис всіх фактів, які можуть бути асоційовані з вхідним словом [Swanepoel 2003, с. 49].

Проте, інші дослідники підтримують об'єднання в одному словниковому довіднику двох типів інформації (лінгвістичної та енциклопедичної), тому що вважають, що різниця між семантикою та прагматикою в значній мірі штучна, і єдина життєздатна концепція лінгвістичної семантики це та, яка уникає дихотомії і отже енциклопедична по своїй природі [Langacker 1987, с. 154-166; Розина 1988, с. 259]. Для конструювання мікроструктури тлумачного словника необхідно за допомогою лексикографічних засобів відобразити семантичну структуру слова, маючи на увазі під цим систему його значень. Але для того, щоб вивести семантичну структуру, спочатку необхідно виділити окремі значення даного слова, які формуються на основі енциклопедичного знання про його референт, а також на основі досвіду, вірувань, забобонів з приводу контекстів типового вживання.

Таким чином, лінгвістичне та енциклопедичне знання про лексичну одиницю має міцні зв'язки у розумовому та когнітивному апараті людини, так що іноді стає дуже важко відокремити одне від одного і провести чітку грань. У людському мовно-розумовому апараті функціонують не «словники», а «енциклопедії», тобто суб'єктивний лексикон тісно зв'язаний з іншими знаннями про світ і є невід'ємним від нього. Словникова підсистема людини інтегрується з образною, логічною та когнітивною підсистемами, внаслідок чого традиційна лексикографічна проблематика втрачає чіткість окреслених границь [Широков 1998, с. 12]. Знання будь-якого роду інтегрується в розумі настільки, що не має сенсу розділяти його на дві сфери (лінгвальну та екстралінгвальну). Відхід від дихотомії між словником та енциклопедією являється безпосереднім результатом вивчення лексичних концепцій як невід'ємних частин людського пізнання в цілому, замість автономного вивчення лінгвістичної структури в межах людського пізнання [Geeraerts 1988, с. 647-677]. Це розмежування досить важко встановити теоретично, і якщо словник – це «прихована енциклопедія» і один із інструментів за допомогою якого відбувається упорядкування знань, тоді єдина можлива презентація значення лексичної одиниці припустима тільки за допомогою енциклопедичних елементів [Есо 1984, с. 68].

В словнику лінгвістичне знання може досягати різних рівнів абстракції. Наприклад, поняття про частини мови, семантичні зв'язки лексичних одиниць та інше складають абстрактні лінгвальні знання, які користувач повинен розуміти, або, принаймні, бути спроможним працювати з ними. Отже, словники застосовують і водночас створюють різні рівні лінгвального знання, щоб допомогти користувачу подолати труднощі мовної презентації. Але для успішного досягнення цієї ж мети також необхідні

енциклопедичні знання. На думку В. Хюллена людина накопичує енциклопедичні знання виходячи з повсякденного досвіду, частиною якого являється лінгвістична освіта та професійна підготовка. Якщо ми розуміємо під терміном «енциклопедія» корпус знань, що універсальні, включаючи дуже загальні та вузькоспеціалізовані, то є сенс називати загальні фонові знання енциклопедичними [Hüllen 2006, с. 8]. В природній мові майже немає слів, які можуть бути сприйнятими без фону такого енциклопедичного знання. Це являється причиною нескінченних дебатів і дуже важко провести межу між лінгвальним та енциклопедичним знанням. Якщо енциклопедичне знання являється фоном будь-якого лінгвального знання, то словники будуть ресструвати останнє і неминуче попереднє. Загальне визначення, що словники тлумачать мову, а енциклопедії речі, – є правомірним, але його важко регулювати, тому що речі можуть бути описані тільки за посередництвом мови.

Принципальна різниця між лінгвальним та енциклопедичним знанням полягає в тому, що лінгвальне знання, власно кажучи, розподіляється між всіма представниками мовного колективу, тоді як знання про навколишній світ ні [Goddard 1998, с. 14]. Те, що ми зазвичай детермінуємо, як енциклопедичне знання не завжди є компетенцією всіх носіїв певної мови, або навіть їх більшості. В цьому випадку постає питання перед лексикографом, що слід розрізняти між тим, що знає один, як носій мови про слова в цій мові, або що він знає, як член культури про об'єкти, вірування, звичаї цієї культури [Fillmore 1969, с. 124]. Різні об'єкти всесвіту не просто розташовані в одному ряді, а організовані у складному порядку згідно зі значеннєвими відносинами, субординацією і т.д. Ця структура виводиться виходячи з нашого знання про світ і становить енциклопедичне знання, що розташовується під семантичним компонентом, і яке повинно бути введеним до лінгвістичного опису лексичної одиниці, тому що є частиною компетенції мовця [Klinkenberg 1983, с. 296-297]. Енциклопедичний компонент зберігає знання, які приймаються мовним суспільством і тому завжди обумовлюється соціальними та історичними факторами.

Таким чином, однією з неодмінних умов успішного спілкування є наявність певних фонових знань, що носять екстралінгвальний характер та відіграють не менш важливу роль у процесі мовної комунікації, ніж володіння самою мовою. Фонові знання ґрунтуються на кумулятивній та евристичній функціях мови, на її здатності виступати в якості сполучної ланки між поколіннями, сховища та засобу передачі позамовного суспільного досвіду, на її здатності закріплювати накопичений колективний досвід безпосередньо в мовних формах [Ужова 2004, с. 86; Каламаж 2009, с. 165]. Наявність екстралінгвальних знань припускає знання реалій, під якими розуміються назви міфологічних істот, імена національних та фольклорних героїв, фактів історії, предметів матеріальної культури, державних інститутів, які притаманні тільки певним націям та народам. Через реалії найбільш повно виявляється близькість між мовою та культурою. Виникнення нових реалій у духовному та матеріальному житті суспільства призводить до появи реалій в мові. І насамперед це ономастичні реалії у вигляді топонімів, антропонімів, назв творів літератури та мистецтва, назв державних та суспільних установ та ін., що знаходять своє місце в тлумачних словниках англійської мови.

Проте, лексикографія потребує розмежування між лінгвістичним і енциклопедичним знанням з практичних причин: словникові статті повинні бути обмеженими і в певній мірі стислими за формою. Завдання лексикографа буде нездійсненим, якщо не обмежити обсяг та тип інформації, що включається до словника. Розмежування досить виразно проявляється на рівні макро- та мікроструктури двох типів довідників та торкається таких лексикографічних параметрів, як відбір до реєстру слів, принципи побудови словникової статті та способи семантизації реєстрових одиниць. Але не зважаючи на те, що ці критерії досить чітко визначені в лексикографічній теорії, на практиці вони постійно порушуються. Спостереження свідчать про те, що лінгвістична лексикографія неухильно збільшує обсяг енциклопедичної інформації шляхом додавання енциклопедичних довідок до статей [Зубков, 2004:34]. Пояснюючи значення слів, тлумачні словники зазвичай застосовують елементи енциклопедизму.

Дослідники відзначають, що практична англійська лексикографія сполучує в собі лінгвальну та екстралінгвальну характеристику слова, а це в свою чергу призводить до збільшення ступеня її енциклопедичності. В теорії лінгвальна інформація може бути відокремлена від екстралінгвальної або енциклопедичної інформації. На основі цього дається досить чітке обґрунтування протиставлення двох основних типів довідників, тлумачних словників та енциклопедій. Безумовно, існують класи слів, які орієнтовані тільки на лінгвальний або енциклопедичний тип опису значення. До першої групи відносяться, наприклад, прийменники, детермінативи, сполучники та маркуючі дискурс вирази. Їх значення есплікується тільки в межах лінгвістичного тексту, а не через референцію до їх екстралінгвальної реальності. Друга група включає в себе власні імена людей, міст, біографічні дані, опис історичних подій, політичних, соціальних та культурних інститутів, географічні об'єкти, твори мистецтва, літератури та музики, міфи та міфологічних героїв. Однак на практиці дуже важко провести чітку грань між тим, де закінчується дослідження слова та починається розгляд поняття, яке це слово виражає. Індивід використовує мову для того, щоб в процесі комунікації повідомити про різні факти,

речі, людей, отже, слова та світ нерозривно зв'язані [Kirkness 2006, с. 59]. І межа між тлумачними словниками та енциклопедіями поступово втрачає свої обриси, насамперед завдяки процесу енциклопедизації лінгвістичних словників, який охоплює як структурні, так і змістові аспекти.

Одним з переважаючих напрямків є прагнення до інтегрального опису лексичних одиниць, повному представленню в тлумачному словнику сучасної англійської мови їх особливостей. Дослідники вказують на те, що відбувається «перехід від чисто філологічного опису слова до цільного філологічного та культурного опису слова-речі, слова-поняття, із залученням елементів енциклопедичного та етнолінгвістичного знання» [Апресян 1993, с. 7]. Ж. Колман [Coleman 2006, с. 584] підкреслює, що словники завжди являються продуктом культури і ця тенденція стає досить очевидною при відборі реєстрових одиниць, використанні різного роду позначок, цитат, конструюванні дефініцій та організації значень, етимології.

К. Аллан [Allan 2006, с. 573-577] вказує на те, що для деяких філософів, лінгвістів, та психолінгвістів ідеальний словник являється частиною енциклопедії, який зберігає інформацію про формальні, морфосинтаксичні та семантичні особливості слів та відповідні їм значення. Енциклопедія функціонує як структурована база даних, що містить вичерпну інформацію з багатьох галузей знання. На практиці різниця не є настільки явною. Існуючі словники являються артефактами, що слугують різноманітним цілям. Більшість одномовних словників містять велику кількість енциклопедичної та прагматичної інформації, поряд з інформацією про історію слів та зміни в їх значеннях. Більшість словників реєструють імена відомих осіб та міст. Такі словники функціонують не тільки як інвентарій звичайних лексичних одиниць мови, але також як культурний індекс до мови та колективним віруванням мовців. Припускається, що словник являється частиною енциклопедії та будь-яка мова потенційно має безліч енциклопедій поєднаних зі словником.

Однак, як би не розцінювався цей процес в теорії, на практиці важко знайти словник англійської мови, в якому б не було елементів енциклопедизації. Більш того, з'являється новий тип словників – тлумачно-енциклопедичний. Слід вважати, що поява такого виду довідника насамперед пов'язана з прагматичними та комерційними інтересами видавництва та з бурхливим розвитком науки, техніки та культури, які стають надбанням широкої громадськості. Саме тому відчувається потреба в словнику, який, поєднуючи в собі провідні риси тлумачного словника та енциклопедії, міг би стати універсальним довідковим посібником тлумачно-енциклопедичного характеру, орієнтованим на самого широкого читача.

В сучасній лінгвістичній лексикографії окрім докладної семантичної розробки слова та відомостей, які зазвичай додаються в тлумачних словниках, приводяться синоніми та антоніми до різних значень слова, етимологія та дата фіксації слова, сполучуваність слова, відомості відносно труднощів вживання, а також матеріал, що зазвичай представлений в ідеографічних словниках. Подібний словник являє собою не тільки тлумачний словник, але й орфоепічний, етимологічний, ідеографічний, а також виступає словником синонімів та антонімів. Твір такого формату можна назвати універсальним. Проте універсалізація словника може проходити не тільки в лінгвістичному аспекті. Вона може полягати в сполученні тлумачного та енциклопедичного словників. Англійські та американські словники реагують на ці процеси нарощуванням елементів енциклопедичності.

Вважається, що енциклопедизм тлумачних словників завжди був однією з характерних рис американської лексикографії. Лексикографічна практика показує, що можливе створення довідкового видання в якому гармонійно поєднуються тлумачний словник та енциклопедія [Усманов 1975, с. 7]. Енциклопедизація тлумачного словника може відбуватися в декількох напрямках і полягати у сполученні в одному творі тлумачного та енциклопедичного словників, у виділенні в середині словникової статті рубрики або зони, що містить інформацію енциклопедичного характеру після звичайних лінгвістичних тлумачень значення слова, у включенні в корпус словникової статті відомостей енциклопедичного характеру у вигляді пояснень, прикладів, схем, таблиць, що показують будову відповідних предметів.

На думку дослідників словник повинен відображати середню мовну компетенцію колективу, що розмовляє цією мовою. Рівень мови, що відбивається пресою та неспеціальними періодичними медіа-джерелами з достатньою кількістю загальної та спеціальної лексики, досить точно відповідає середньому рівню мовної компетенції колективу [Гак 1971, с. 525]. В англомовних країнах змінюється профіль користувачів словників, орієнтований на тлумачно-енциклопедичний опис вхідних одиниць. При цьому посилюється культурологічна та міждисциплінарна направленість словників. Сучасні тлумачні словники неминуче набувають деякі риси енциклопедизму, тому що вони повинні сприяти розширенню кругозору користувачів. О.М. Карпова [Карпова 2000, с. 79-80] підкреслює, що в сучасній теоретичній та прикладній західноєвропейській лексикографії останніх десятиріч у зв'язку з цим сформувався новий напрямок – соціологія словника, тобто вивчення потреб та попиту користувачів на словники конкретних типів. Цей метод досить активно використовується провідними видавництвами, які публікують словники для іноземців та вітчизняних користувачів: Cambridge Dictionaries, Cassel Dictionaries, Collins-COUBILD

Dictionaries, Oxford Dictionaries, що спеціалізуються на видавництві тлумачних словників сучасної англійської мови. В останні десятиріччя за задумом їх авторів і результатам анкетування користувачів ці словники об'єднали в собі риси тлумачних та енциклопедичних словників, включаючи значну кількість ономастичного матеріалу. Таким чином, повнота та характер лексикографічної інформації безпосередньо пов'язані з її орієнтованістю на певного адресата.

Висновки / результати і перспективи. Протиставлення лінгвальної інформації як необхідної, або ядерної, та енциклопедичної інформації, як надлишкової, що крім ядерної інформації містить ще й надлишкову, може бути знято, якщо враховувати, що уявлення про те, що являється внутрішньою основою, або змістом, а що випадковим, змінюється від особистості до особистості та від культури до культури. Навіть у діахронічному зрізі однієї й тієї ж культури завжди можливо спостерігати зміну уявлень про смислові характеристики. Таким чином, тлумачний словник обов'язково повинен включати енциклопедичну інформацію, оскільки різного роду фонові знання складають частину лінгвального знання носія мови і без цього не можлива успішна комунікація. Напрямки подальшого дослідження полягають у виявленні та систематизації елементів енциклопедичного характеру на різних структурних рівнях тлумачних словників англійської мови.

Література

- Апресян Ю.Д. Лексикографическая концепция нового большого англо-русского словаря / Апресян Ю.Д. // Новый Большой англо-русский словарь: в 3-х т. / Апресян Ю.Д., Медникова Э.М., Петрова А.В., и др. Под общ. рук. Э.М. Медниковой и Ю.Д. Апресяна. Т. 1. – М.: Рус. яз., 1993. – С.6-17. Гак В.Г. От толкового словаря к энциклопедии языка (Из опыта современной французской лексикографии) / Гак В.Г. // Известия АН СССР. Отделение литературы и языка. Т. XXX. Вып. 6. – М., 1971. – С.524-530. Зубков М.Г. Українська мова: Універсальний довідник / Зубков М.Г. – Х.: ВД «Школа», 2004. – 496 с. Каламаж М. Культурний компонент у безеквівалентній лексиці / Каламаж М. // Нова філологія. Збірник наукових праць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2009. – № 33. – С. 162-169. Карпова О.М. Новые тенденции в современной лексикографии / Карпова О.М. // Сб. Лексика и лексикография. РАН ИЯ, Орловск. гос. тех. ун-т. Вып. 11. М. 2000. – С.63-75. Розина Р.И. Новое в теории и практике англоязычной лексикографии / Розина Р.И. // Советская лексикография: Сб. статей/Редкол.: Ю. Н. Караулов и др.; АН СССР. Науч. совет по лексикологии и лексикографии. – М.: Рус. язык, 1988. – С.252-271. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Селіванова О.О. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с. Ужова О.А. Еволюція лінгвострановедческого словаря / Ужова О.А. // Вестник Ивановского государственного университета. – Сер. Филология; Вып. 1 / Ивановский государственный университет. – Иваново: ИвГУ, 2004. – С.84-89. Усманов М. Лексикографический анализ толково-энциклопедического словаря английского языка «Сэнчери». 1900 г. Автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. филол. наук. (10.02.04) / Усманов М. – Л., 1975. – 15 с. Широков В. А. Інформаційна теорія лексикографічних систем / Широков В.А. – К.: Довіра, 1998. – 331 с. Allan K. Dictionaries and Encyclopedias: Relationship / Allan K. // Encyclopedia of Language and Linguistics. – 2nd ed. – Elsevier Science, 2006. – Vol. 3: Con-Dt. – P.573-577. Coleman J. Lexicography / Coleman J. // The handbook of English linguistics. Edited by B. Aarts, A. McMahon. – Blackwell Publishing Ltd., 2006. – P.581-600. Cruse D.A. Prototype Theory and Lexical Semantics / Cruse D.A. // Meaning and Prototypes: Studies in Linguistic Categorization. Edited by Savas L. Tsobatzidis. – Routledge, 1990. – P.382-402. Eco U. Dictionary vs. Encyclopedia / Eco U. // Chapter two in his: Semiotics and the Philosophy of language. – London: McMillan, 1984. – 46-86 p. Fillmore C.J. Types of Lexical Information / Fillmore C.J. // Studies in Syntax and Semantics. F.Kiefer (Ed.). – Dordrecht: Reidel, 1969. – P.109-137. Geeraerts D. Cognitive Grammar and the History of Lexical Semantics / Geeraerts D. // Rudzka-Ostyn, Brygida, ed. Topics in Cognitive Linguistics. – Philadelphia: John Benjamins, 1988. – P.647-677. Goddard C. Semantic analysis. A practical introduction / Goddard C. – Oxford: Oxford University Press, 1998. – 411 p. Hüllen W. English Dictionaries, 800-1700: the Topical Tradition / Hüllen W. – Oxford: Oxford University Press, 2006. – 544 p. Kirkness A. Lexicography / Kirkness A. // The Handbook of Applied Linguistics. Edited by A. Davis and C. Elder. – Blackwell Publishing Ltd., 2006. – P.54-81. Klinkenberg J. Problèmes de la synecdoque. Du sémantique à l'encyclopédique / Klinkenberg J. // Le français moderne 51, 1983. – P.289-299. Lakoff G. Women, fire and dangerous things / Lakoff G. – Chicago: Chicago University Press, 1987. – 614 p. Langacker R.W. Foundations of Cognitive Grammar: Theoretical Prerequisites. Vol. 1 / Langacker R.W. – Stanford: Stanford University Press, 1987. – 540 p. Raskin V. Linguistic and encyclopedic knowledge in text processing / Raskin V. // In: Mario Alinei (ed.), Round Table Discussion on Text / Discourse I, Quaderni di Semantica 6:1, 1985. – P.92-102. Swanepoel P. Dictionary typologies: A pragmatic approach / Swanepoel P. // A Practical Guide to Lexicography. Edited by Piet van Sterkenburg. – John Benjamins Publishing Co., 2003. – P.44-70.

МОРЕВА Г.Г., КОЖУХОВА Г.О.

(Мариупольский государственный университет)

ПРИБЛИЗИТЕЛЬНОЕ КОЛИЧЕСТВО: ГНОСЕОЛОГИЧЕСКИЕ И ЯЗЫКОВЫЕ АСПЕКТЫ

Статья посвящена проблемам, связанным с категорией приблизительного количества как мыслительной категорией, нашедшей свое отражение в лексическом фонде разноструктурных языков, и представляющей семантическую универсалию.

Ключевые слова: определенное количество, неопределенное количество, приблизительное количество, аппроксиматоры, семантическая универсалия.

Морєва Г.Г., Кожухова Г.О. Приблизна кількість: гносеологічні та мовні аспекти. Стаття присвячена проблемам, пов'язаним з категорією приблизної кількості як мисленнєвої категорії, що знайшла своє відтворення в лексичному фонді різноструктурних мов, отже, є семантичною універсалиєю.

Ключові слова: визначена кількість, невизначена кількість, приблизна кількість, апроксиматори, семантична універсалия.